

NORGES BONDELAG

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2008	Doknr.: 100132-49
Mottatt: 29 APR 2008	
Saksbeh.: ASR/MA/BRE	Arkiv: 470
Kopi:	Avskrift:

Landbruks- og matdepartementet
Pb 8007 DEP
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Ole N. Skulberg
Tlf. 22 05 45 42

Vår dato
2008-04-23
Deres dato

Vår referanse
Arkiv: 510-D11
Deres referanse 2008/00146/014

Høringsbrev- Klimaskifte for jordvernet

Jordvern er og vil være en viktig sak både nasjonalt og globalt. Det er bra at Landbruks- og matdepartementet har tatt initiativ for å utarbeide rapporten "klimaskifte for jordvernet". Utbyggingspresset mot dyrka og dyrkbar mark er stort, og kampen om arealene ser ikke ut til å stilne i fremtiden. Det er i dag 6,6 milliarder mennesker på jorden og med forventet befolkningsvekst vil vi være mellom 9 og 10 milliarder rundt 2050. Denne befolkningsveksten vil forutsette en dobling av dagens globale matproduksjon for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat. I Norge utgjør dyrka mark kun 3 % av landarealet. Bare 1/3 av den dyrka og dyrkbare jorda er egnet til matkornproduksjon på grunn av de begrensninger som klima, topografi og jordkvalitet setter. Det er helt avgjørende med en kursendring i dagens arealbruk for å sikre ressursgrunnlaget for matproduksjon. Bevaring av verdens ressursgrunnlag for matproduksjon er et kollektivt ansvar.

Norges Bondelag mener det er viktig at det utarbeides et nytt, ambisiøst og presist politisk mål for ytterligere reduksjon i omdisponering av dyrka mark.

Norges Bondelag er enig i jordverngruppa sine vurderinger vedrørende status og utfordringer for jordvernpolitikken, og stiller seg bak jordverngruppa sine vurderinger av eksisterende virkemidler for et sterkt jordvern.

Norges Bondelag mener videre:

- Det er viktig at regionale planer gjøres juridisk bindende for å sikre oppfølgingen av nasjonale mål i jordvernpolitikken.
- Etablering av hensynssoner med juridisk bindende bestemmelser vil være et virkemiddel for å styrke jordvernet.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 9354 Grønland 0135 Oslo	Besøksadresse: Schweigaards gt. 34c Oslo	Telefon: 22 05 45 00	Telefaks: 22 17 36 68	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no	Internet: www.bondelaget.no
Norges Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891		
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto:	8101.05.91392		

Vår dato
2008-04-23Vår referanse
2008/00146/014

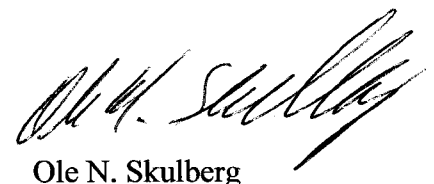
- Kommunene er delegert for stor myndighet i plan- og bygningsloven (PBL) og kommunenes dispensasjonsmyndighet bør vurderes for å innskrenke adgangen til å gi dispensasjon på saker som berører verdifulle jordbruksarealer.
- Det bør utarbeides nye rikspolitiske retningslinjer for jordvernet og hensynet til jordvern må implementeres i Nasjonal Transportplan som et vurderingskriterium i forbindelse med planlegging av infrastruktur.
- Vern av dyrka mark på lik linje med dagens naturvern vil være et sterkt virkemiddel for å sikre dyrka mark. Konsekvensene av et varig vern av dyrka mark må utredes grundig som virkemiddel i jordvernet. En eventuell lovhjemmel for vern av dyrka mark må tillegges jordlova.
- I tillegg til behovet for et sterkt planverktøy bør det utredes videre hvilken betydning ulike typer av økonomiske virkemidler kan spille for å styrke jordvernet. Norges Bondelag støtter derfor ikke jordvernvergruppas anbefaling om å fraråde innføring av en jordvernavgift nå.
- Kommunenes innrapportering av omdisponering av dyrka mark må forbedres slik at kommune stat rapportering (KOSTRA) kan brukes som dokumentasjon på arealutviklingen.
- Landbruksnæringas bygge- og anleggsvirksomhet må ta hensyn til bygging på dyrka mark, samtidig som det opprettholdes en rasjonell bygningsstruktur. Dette er hensyn som må legges til grunn dersom landbrukets bygninger skal underlegges kravet om omdisponeringstillatelse i jordlova.
- Det er viktig at landbruksmyndighetene har en aktiv rolle i utarbeidelsen av markalover og at markalover ikke medfører økt press på dyrka mark utenfor markagrensen.
- Norges Bondelag forventer at praktiseringen av rammedirektivet for jord i Norge også blir et virkemiddel for å bremse nedbyggingen av dyrka mark.

Norges Bondelag viser også til fellesbrevet fra Natur og Ungdom, Norges Naturvernforbund, Utviklingsfondet, FRIFO og Norges Bondelag.

Med hilsen

Harald Milli

Ole N. Skulberg

Kopi til: Miljøverndepartementet
SLF

Vedlegg: Fellesbrev "Ta vare på matjorda"

Landbruks- og matministeren
Miljøvernministeren

Vår saksbehandler
Cesilie Aurbakken
22 05 45 52

Vår dato
2008-04-21

Vår referanse 2005/00756/005
Arkiv: -D11

Ta vare på matjorda!

Natur og Ungdom, Norges Naturvernforbund, Utviklingsfondet, FRIFO og Norges Bondelag vil oppfordre den norske regjering til å løfte jordvernsaken både nasjonalt og internasjonalt.

Utfordringer knyttet til å opprettholde matproduksjonen og matsikkerheten globalt er ikke lenger et framtidig problem, det er noe vi ser konsekvensene av her og nå. Vi har i dag tilstrekkelig kunnskap om jordens tilstand til å handle. Det som mangler er politisk vilje til å finne de internasjonale og nasjonale grep som skal til for å stanse utviklingen.

Natur og Ungdom, Norges Naturvernforbund, Utviklingsfondet, FRIFO og Norges Bondelag ber om at Landbruks- og matministeren og Miljøvernministeren tar initiativet til:

- En internasjonal konvensjon for å sikre jordressursgrunnlaget for matproduksjon
- Strakstiltak for å nå Regjeringens mål om å halvere årlig nedbygging innen 2010

”Klimaendringer er en hovedutfordring for matsikkerheten” Dr. Diouf, dir.FAO

Det er i dag 6,6 milliarder mennesker på jorden og med forventet befolkningsvekst vil vi være mellom 9 og 10 milliarder rundt 2050. Denne befolkningsveksten vil forutsette en dobling av dagens globale matproduksjon for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat.

En slik utvikling vil sette produksjonsarealene under press, både i forhold til tilgjengelig areal og i forhold til kvaliteten på jordressursene.

Selv om klimaendringene har aktualisert og synliggjort problemene, er den politiske oppmerksomheten rundt konsekvensene for verdens jordressurser ikke en integrert del av den politiske klima- og miljødebatten, verken nasjonalt eller globalt.

Vår dato
2008-04-21Vår referanse
2005/00756/005

FAO og en rekke andre forskningsmiljøer har pekt på nettopp denne sammenhengen mellom utfordringer knytta til globale klimaendringer og produksjon av mat. Det er i dag ca 800-900 millioner mennesker som er rammet av sult og feilernæring og i sin tale til klimamøtet på Bali i desember 2007 uttalte FAO direktør Dr. Diouf at: *"Klimaendringer er vår viktigste utfordring i forhold til matsikkerhet. Hvis vi ikke handler nå vil klimaendringer føre til at antallet mennesker i verden som sulter øker. Det er svært viktig at vi også adresserer matsikkerhet når vi diskuterer utfordringer og effektene av klimaendringene."*

Verdens produksjon av mat vil neppe synke, men den vil heller ikke kunne øke fort nok i forhold til verdens voksende behov for mat. Afrika er allerede hardt rammet og situasjonen der vil antakelig bare bli forverret. Situasjonen er ikke enestående for Afrika og vi har høsten 2007 sett bekymringsfullt lave avlinger i store viktige landbruksområder som blant annet Australia.

Forringelse og nedbygging av jordressurser

Dyrka og dyrkbart areal utgjør i dag om lag 18 % av det totale landarealet på jorda. I følge tall fra FN har ekspansjonen av dyrket areal de siste 20 årene flatet ut, men til gjengjeld er jordressursene utnyttet mer intensivt. På 1980-tallet var gjennomsnitts produksjon på ett hektar 1,8 tonn, mens det nå i 2007 er oppe i 2,5 tonn.

Hvor skal maten produseres i framtida ?

Jord er en langsom fornybar ressurs som de siste tiårene har blitt dramatisk redusert særlig på grunn av jorderosjon. Klimaendringene setter disse ressursene ytterligere under press. Globalt viser effekten av klimaendringer seg gjennom ustabile værforhold, som økt tørke og flom, knapphet på vann og forringelse av jordsmonnet. Urbanisering og konkurranse om areal til andre formål er også et økende problem i mange land.

Legger man FNs analyser av situasjonen til grunn, uten konstruktive mottiltak, kan vi få en dramatisk situasjon med underskudd på mat og manglende mulighet for en sikker og bærekraftig matproduksjon globalt.

Jordvern i Norge

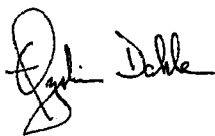
I Norge er utfordringen knyttet til bevaring av dyrka mark pr i dag først og fremst knyttet til konkurranse om arealene, og mindre til klimaendringer. Dyrka mark utgjør kun 3 % av Norges landareal. Bare en tredjedel av den dyrka og dyrkbare jorda er egnet til matkornproduksjon på grunn av de begrensninger som klima, topografi og jordkvalitet setter. I Norge er det i hovedsak kommunen som styrer arealbruken. Norske myndigheter har satt mål om å halvere årlig nedbygging innen 2010. Så langt er det lite som tyder på at regjeringen vil nå dette målet. Årlig bygges det ned ca. 20 000 dekar med matjord i Norge. Bolig, næringsliv og transport spiser verdifulle jordbruksarealer for godt.

Ansvar for sikring av jordressurser for matproduksjon ligger både hos landbruksmyndigheter og miljøvernmyndigheter. Organisasjonene ber derfor om et møte med Miljøvernministeren og Landbruks- og matministeren for å diskutere problemstillingene.

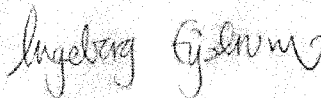
Vår dato
2008-04-21

Vår referanse
2005/00756/005

Med vennlig hilsen

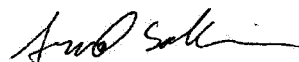
Øystein Dahle, FRIFO

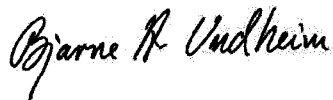
Ingeborg Gjærum, Natur og Ungdom

Lars Haltbrekken, Naturvernforbundet

Arvid Solheim, Utviklingsfondet

Bjarne Undheim, Norges Bondelag

Vår dato
2008-04-21

Vår referanse
2005/00756/005

Navn
Landbruks- og
matministeren
Miljøvernministeren

Navn2

Adresse

Poststed